

Evaluering af Vardes Kulturelle Rygsæk

Kunstbaseret læring, begejstring og netværksudbygning efter to år med Vardes Kulturelle Rygsæk

Hvad:

Vardes Kulturelle Rygsæk giver Vardes børn mulighed for at opleve glæden og udfordringerne ved kunst! Den er også et forsøg på at skabe kulturel dannelse for kommunens børnehavebørn og skolebørn, hvor professionelle kunstnere og kulturpersoner guider børnene igennem forskellige kunstarter.

Rysækken begyndte som et forsøg i skoleårene 2008/2009 og 2009/2010, hvor alle kommunens børn i alderen 5 til 15 år har fået lov til at møde kulturen. Det er foregået ved et nøje tilrettelagt skema, hvor hvert enkelt klassetrin har mødt og arbejdet med hver sin kunstart på et højt professionelt plan. "Skemaet" gentages det følgende år, således at børnene efterhånden præsenteres for alle de kulturelle genrer.

Vardes kulturelle rygsæk er blevet en stor succes - så stor at Varde Kommune har valgt at fortsætte, selvom projektperioden er udløbet.

Hvorfor:

Varde Kommune ligger længst mod vest, hvor kulturtilbuddene ikke hænger på træerne, og hvor der er langt til store kulturinstitutioner. Vardes Kulturelle Rygsæk bringer derfor kulturen til børnene, så de gennem deres folkeskoletid kommer i kontakt med ti forskellige kunstarter. Alle præsenteret på et højt professionelt plan med relevant forberedelse og evaluering på hvert klassetrin. Ved at bringe kulturen til børnene og skabe workshops og oplevelser via indlevelse, bliver børnene løbende klædt kulturelt på, så de senere i livet står med en række basis-kompetencer, som de kan bruge til at vælge aktivt til og fra overfor kulturlivet.

Den kulturelle horisont er desuden vigtig og værdifuld i forbindelse med generel indlæring. Det viser flere undersøgelser og forskningsresultater.

For eksempel har Göteborg Universitet i Sverige gjort forskning i kultur og helse til et profilområde. Professor i molekylær medicin, Gunnar Bjursell, leder arbejdet med mere end 30 projekter på stedet. Den danske hjerneforsker Ann Elisabeth Knudsen slår fast, at "Leg, rytmik, motorik og bevægelse ikke kun er vigtig at have fokus på, for at vores børn skal blive sunde og få gode motionsvaner. Det er mindst ligeså vigtig for indlæring, hukommelse og motivation!"

Også forskningsrapporten "Ildsjælen i klasseværelset" af den australske professor Anne Bamford fra Wimbledon School of Art fremhæver, at der er en sammenhæng mellem de kreative og de rent faglige kompetencer, og at de ikke kan skilles ad. Anne Bamford har

desuden stået i spidsen for en UNESCO-undersøgelse, der blandt andet påviste, at flere af de lande, der ligger i toppen af PISA-undersøgelsen, prioriterer de kreative fag højt.

Der er altså tungtvejende grunde til at prioritere kreativiteten og kulturen i folkeskolen, og blandt andet derfor er det så vigtigt for Varde Kommune, at Vardes Kulturelle Rygsæk bliver forankret, som en garanti om oplæring i de kulturelle udtryksformer. På den måde bliver Vardes børns talentudvikling mangesidet, og forhåbentligt også basis for en høj selvtilid blandt børnene!

Hvordan:

Der er tvungen deltagelse for institutioner og skoler i Vardes Kulturelle Rygsæk. Netop det faktum har efter styregruppens vurdering sikret projektets succes. Blandt andet fortæller en lærer, at vedkommende aldrig kunne have fundet på at tage børnene med til ballet, hvis det havde været frivilligt. Men at oplevelsen havde været en øjenåbner for både lærer og elever. Netop denne kompetenceudvikling af elever og lærere gennem konkrete møder med kunstarterne, oplever vi som berigende for både undervisningen og pædagogikken.

Hvert år modtager skolerne primo maj et program for Vardes Kulturelle Rygsæk for det kommende skoleår. Her kan lærerne se, hvad de enkelte årgange skal deltage i af lærer- og elev-workshops, arrangementer og forestillinger, så det kommende skoleår kan planlægges. I god tid før kulturtilbuddene afvikles, bliver der sendt undervisningsmateriale ud – for eksempel når Den Ny Opera gæster klasserne – så elever og lærere kan være velforberedte på forestillingen. Eller hvis eleverne skal se designudstilling fra Trapholt og efterfølgende indgå i elevworkshops. Så har lærerne forud for arrangementet været på lærerworkshop og modtaget undervisningsmateriale, så de ved, hvad de skal gennemgå og efterbehandle.

Styregruppen har bestået af repræsentanter fra kommunens pædagogiske udviklingsafdeling og kommunikationsteam, museum, musikskole og bibliotek samt skolebiblioteks- og kulturkonsulenten. Styregruppen og 11 arbejdsgrupper har arrangeret kulturmøderne for hver af de 11 årgange. Arbejdsgrupperne er sammensat af skolebibliotekarer, børnehave-, musik- og museumspædagoger, kultur- og fritidsmedarbejdere samt folkebibliotekarer. De 11 arbejdsgrupper har alle haft et klart defineret arbejdsområde og kører i dag utroligt effektivt. Dette tværgående samarbejde har undervejs udviklet sig til et værdifuldt netværk.

Programmet er således valgt i et samarbejde, der sikrer, at programmet er i overensstemmelse med børns kompetencegrundlag og undervisningsmål. Arrangementerne evalueres fortsat hvert år af alle deltagende lærere, pædagoger og børn, så programmet kan justeres fremadrettet.

”Vardes kulturelle rygsæk” giver oplæring til kulturelt demokrati. Rygsækken omhandler børnene, men fokuserer også på børnefamilierne. Varde Kommune fremhæver derfor Vardes Kulturelle Rygsæk på kommunens hjemmeside - og PR-materiale, når kommunen henvender sig til potentielle tilflyttere.

Udfordringer og erfaringer:

Økonomien var i 2008 den store udfordring, men projektet har haft held til at gennemføre samtlige planlagte tiltag, idet moderne dans i 4. og historieprojektet for 7. årgang blev finansieret eksternt med støtte fra henholdsvis Region Syddanmark, Kulturministeriet og Den Regionale Kulturaftale samt Kulturarvstyrelsen.

Varde Kommunes store areal (Danmarks 5. største kommune) var også en opgave, der betød, at projektet måtte tage hensyn til skolers og institutioners ekstraudgifter til transport. Fra 2009 fik modelkommuneforsøget således støtte til arkitektur- og designarrangementer fra LAG Varde (EU-midler fra Ministeriet for fødevarer, landbrug og Fiskeri), hvilket frigav kommunale midler til transportstøtte. Støtten var medvirkende til institutionernes positive indstilling til rygsækken. Fra skoleåret 2010-2011, hvor projekt er forankret, er der ikke længere midler til transport, men dette accepteres på grund af de positive oplevelser med rygsækken.

Citat fra en skoleleder: ”Vi havde aldrig kunnet løfte opgaven selv på skolen”.

Der har været fokus på Vardes Kulturelle Rygsæk fra ekstern side. Rygsækken - ud over konferencer og arrangementer under Børnekulturens Netværk - været på programmet på Danmarks Biblioteksforenings Årsmøde i 2009, på 2 konferencer, Vardemessen og 2 tværfaglige møder i andre kommuner.

I Varde Kommune har en vandreudstilling, der cirkulerede til 5 lokaliteter i kommunen, forklaret om rygsækken indhold, erfaringer og styrke.

Fremtid:

Varde Kommune har fået så gode erfaringer med udbyttet af Den Kulturelle Rygsæk, at vi vælger at fortsætte ordningen efter samme koncept og for egne midler. Vi tror på, at børnene ikke alene får gode oplevelser her og nu, men også at de kan bruge den viden og kulturelle erfaring, som møderne med anderledes oplevelser giver dem, langt ind i deres fremtid.